

SZERKEZTŐI IRADA

Belmagyar-utca 27-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centimesternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

A püspökök memorandumai.

Megirtuk annak idején, hogy a legutóbb tartott püspöki konferencián végleg meglett állapotban az a memorandumok szövege, a melyek közül egy a királynak, egy a magyar kormánynak, egy a pápának szól.

A memorandumokat lapunk szerkesztőségének is megküldték, de sajnálatunkra, nagy terjedelműnél fogva csak kivonatilag közölhetjük azokat.

I. A királyhoz

intézett emlékirat így szól:

Császári és apostoli királyi felség!

Legkegyelmesebb urunk!

A magyarországi püspöki kar minden válságos pillanatban legmélyebb alátámasztással és bizalommal szokott fordulni a legmagasabb királyi trón zsámolyához, a jog és igazság, a vallás és erkölcs ezen erős támaszához és órához, hogy aggodalmainak őszinte kifejezését adjon és a veszélyeztetett legszentebb államfentartó érdekeinek legmagasabb megvédését kiérdemlje. Ily helyzetben találja magát jelenleg is a legmélyebb hódolattal alulírt magyar püspöki kar, midőn a magas kormány oly egyházipolitikai programmal lépett az ország elé, mely ha megvalósítható, hazánk százados intézményeit fölforgatná, beláthatatlan bonyodalmak veszélyeinek tenné ki felséged hű alattvalóinak millióit s alapjában renditné meg egyik államfentartó oszlopát, a katolikus egyházat.

A kormány egyházipolitikai programjában rejlő veszélyek mély hazafiai aggodalommal és fájdalommal töltötték el az egyházunk és hazánk sorsa iránt egyaránt érdekeinket; a papságunk és híveinek körében mutatkozó nyugtalanság, a melyet már a programnak egyszerű közlése okozott, megnyilatkozása a sértett katolikus öntudatnak s az a aggodalom kifejezése, mely a program megvalósításában egyházunk legvitalisabb érdekeinek megtámasztását szemléli.

Ily körülmények között nem is késtünk kötelelességünk hűven egybegyűlni, hogy a magas kormánynak egyházipolitikai programjával szemben álláspontunkat, mely nem lehet más, mint az egyház álláspontja, kifejtsek s arról a magas kormányt tájékoztassuk. Tettük ezt múlt évi december 15-én megtartott tanácskozásunkban, a legmélyebb tisztelettel idezart előterjesztésben, úgy egyházi mint hazafiai szempontból fejtve ki indokait, a melyek a programnak elfogadását lehetetlenné teszik, melyeknek legkegyesebb tekintetbe vételére felségednél is a legalázatosabban eszedezünk. Fáj nekünk, felséged leghívebb alattvalóinak, hogy felséged törvényes kormányával ellentétbe kell helyezkednünk, de a szent ügy, melynek képviselői vagyunk, kötelelességünk teszi, hogy azt megvédelmesszük, a mit annál nagyobb készséggel teljesítünk, mert tudjuk, hogy ez által hazánk jól felfogott érdekeit is szolgáljuk.

Meg vagyunk ugyanis győződve, hogy manap, midőn oly ijesztő mérvben terjednek a trónokat veszélyeztető és államokat fölforgató tanok s rohamosan nő az e tanokat követők tábor, gyengéd lelkiismeretességgel kellene kerülni mindazt, a mi a nemzetek vallási meggyőződését gyengíti, erkölcsi értékét megingatja s mindazt ápolni, a mi annak erősítésére szolgál.

Már pedig a magas kormány által hirdetett egyházipolitikai elvek oly sebeket vágnának a gondjainkra bizott s Magyarországi lakosságának nagyobb felét képező katolikus híveink vallásos meggyőződésén, anyanyira megingatnák erkölcsi érzékét, hogy nem volna képes a romboló áramlatnak ellenállani s elidegenítettén az egyháztól, alávetni egyúttal a legmagasabb trón iránti hűségének, a haza iránti szeretetének legerősebb alapját és támasztát.

S ép azért a legmélyebb hódolattal bátorodunk császári és apostoli kir. felségedhez, mint egyúttal egyházunk legfőbb kegyes védurához is fordulni, a legalázatosabban eszedezvén, hogy a veszélyes újításokat egyházunk és hazánktól távol tartani kegyeskedjék.

Kik magunkat és a gondjainkra bizott híveinket csász. és kir. felségednek legmagasabb atyai kegyeibe ajánlván, a legmélyebb alátámasztással hódolattal öröklünk.

Csász. és kir. felségednek Budapesten, 1893. évi márczius 3-án legalázatosabban, legengedelmebb jóbjágyai és képlánjai.

II. A kormányhoz

intézett emlékirat így szól:

Nagyméltóságú m. kir. miniszterium!

A közelmúlt eseményei, a felzavart vallási béke úgy hozták magunkkal, hogy a haza minden polgára élénk érdeklődéssel nézett a program elé, melyet a magas kormány nevében a miniszterelnök ur a múlt év nov. 21-én a törvényhozás elé terjesztett.

Azonban a programban jelzett egyházipolitikai kérdések nemhogy lecsendesítettek, hanem inkább felizgatták az amugy is háborgó kedélyeket.

Az utóbbi három éven át csak arról volt szó, hogy a febr. 26-iki rendelet s a mire ez hivatkozik, a 68. évi 53. t. cz. 12-ik §-a a szülők természeti jogának és lelkiismereti szabadságának megfelelő módon rendeztessék, s most ezen egy kérdés helyébe négy újat kaptunk.

A magas kormány kijelentette ugyan, hogy a rendelet s az 1868. LIII. t. czikknek a szülők jogát sértő rendelkezései hatályon kívül fognak helyeztetni, de ugyanez a megváltoztató cikkel helyébe az általános polgári anyakönyveket, az izraelita vallás recepczióját, a vallás szabad gyakorlatát s elvileg a polgári házasságot jelezte behozandóknak.

Oly többlet ez, a melynek hallatára a nemzet minden tagja önként is összehasonlítást tesz az új egyházipolitikai program és a febr. rendelet között, a négy reformkérdés s magyar hazánk történeti fejleményei s tényleges szükségletei között.

Önként tolul fel a kérdés: ha az a 68-iki törvény a kormány beismérése szerint a szülők jogát sérti, miért nem módosíttatik az egyedül? És ha az, mint egyúttal a kath. vallás hitelveivel ellentétes, hatályon kívül helyeztetik, miért kerestetik helyette kompenzáció, miért hoztatnak vele kapcsolatba oly főbenjáró más reformok, a melyek egyikére is a nagy nemzetek bármelyike csak válságos körülmények között, hosszú küzdelem után és nehezen határozta el magát?

Ezek a kérdések bennünket is, a magyar kath. egyház főpásztorait foglalkoztatnak 1892. évi dec. 15-én tartott konferenciánkon s tekintetbe vévén egy vallásunk elveit, mint hazánk jól felfogott érdekeit és a számszerű bajok természetét: a programba felvett négy egyházipolitikai reformjavaslatot, már elvi kijelentésekben is úgy vallásunk, mint hazánk érdekeire nézve károsnak találjuk.

1. A egyes házasságokból származó gyermekek vallási hovatartozása.

Mielőtt a négy új javaslat taglalásához fogoznánk, legyen szabad annál a kérdéssel megállapodnunk, a mely jelenlegi vallási surlódásainknak forrását képezi: a februári rendeletnél.

Ez a tulajdonképeni napi kérdés, a melynek megoldása közszükségletet képez, s a mely, a mint minden más kérdéssel függetlenül támadt, úgy most is függetlenül létező az új program négy javaslatától. A ki azon komoly törekvéstől van áthatva, hogy az állam érdekeinek biztosítása mellett, a vallásos nyugalom és béke hazánkban visszaállítsassék, annak mindenek előtt ezen egy régi kérdést kell tisztába hoznia.

A februári rendelet tisztán vallási kérdésben intézkedik, a egyes házasságokból származó gyermekek vallási hovatartozásáról; mert eltekintve attól, hogy az anyakönyvezés, a melyre ama rendelet vonatkozik, csak folyamánnya a hitvalláshoz való tartózkodásnak, ugyanazon rendelet egyenesen azon czélból bocsátott közre, hogy az 1868. 53. t. czikknek, mint imperatív és cogens törvénynek érvény szereztessek.

Ugy az 1868. t. cz. mint az 1890. februári rendelet, mely az 1868-iki törvény érdekében adatott ki, már magában véve mint tisztán vallási kérdésben intézkedő törvény és rendelet, túllépett az állami hatalomnak általunk azért is tisztelt, mert Istentől eredett jogkörön és sérelmes szentegyházunkra nézve.

De sulyos az a sérelem is, a melyet ama rendelet és törvény konkrét intézkedése ejt szentegyházunknak és híveinknek alkotmányilag biztosított jogán.

Legyen szabad a sérelmet a következő rövid összelejtésben vázolni.

A kath. anyaszentegyház a egyes házasságot sohasem helyeselte, sőt mindenkoron ellenzte s megakadályozni törekedett s csakis fontos okokból s hitelvitel biztosító meghatározott feltételek alatt engedte meg azt, mely feltételek egyike, hogy a egyes házasságokból származó mindkét nem-beli gyermekek a kath. hitben neveltessenek. E feltételektől el nem állhat; csak a feltételek mellett engedi meg s áldja meg híveinek egyes házasságát. S ép azért azon kat. hívő, ki az egyház által követelt, fent érintett feltételek megtartása nélkül a ennek folytán egyházának áldása nélkül lép a házassági frigyre, szentegyházának törvényei ellen cselekszik. Ezekből önként foly a következtetés, hogy, ha az 1868-iki 53. t. cz. s az 1890. febr. 26-iki rendelet érvényben marad, e két intézkedés megfosztja a kat. hívőt jogosult és elidegeníthetetlen szabadságától, hogy szentegyházának hitelvitel s törvényt életének egyik legfontosabb cselekményében követhesse.

Nm. M. úgy véljük, nem szükség ezek után még bővebben vázolni, mily nagy sérelmet ejt az 1868. 53. t. cz. s a febr. rendelet szentegyházunk s híveinek alkotmányilag biztosított jogain.

Nálunk a katolikusoknál ugyanis a szerint, a mint a jegyesek leendő gyermekeik vallási neveltetése iránt határoznak, irányul egész eljárásunk s e szerint a jegyesek lelkiismereti szabadságához van szabva ténykedésünk a egyes házasságok körül.

Ország-világ tudja, hogy ha a jegyesek gyermekeik kat. neveltetését megigérik, solemnis assistentiában részesülnek; ha nem ígérk meg — van passiva assistentia; ha pedig ezzel sem elégednek meg, akkor a protestáns pásztor előtt kötött házasságukat is érvényesnek tartjuk.

A miből következik, hogy a jegyesek a mint a mi részünkre határozhatnak, épen úgy elhatározhatják ezt is, hogy születendő összes gyermekeiket a prot. vallású jegyes vallásában fogják nevelni. Tölük függ. S habár a jegyesek elhatározása okvetlenül nekünk szól, mi mégis gyermekeik vallása és nevelése iránt való szabad elhatározásukat a törvénybe iktatni kívánjuk, mert tisztán áll előttünk az, hogy ily módon biztosíthatjuk híveink jogosult szabadságát kat. hitők követésében.

Midőn tehát a múlt évben a főrendiház jul. 4-iki ülésén az a javaslat tétetett részünkről, hogy „az 1868-iki törvény okvetlenül megváltoztató, hogy annak 12. szakasza nem imperatív, nem cogens, hanem csak deklarativ, mint akárhány más törvény, vagyis, hogy a szülők nem kényszeríthetők gyermekeiket a jelzett szakaszban kimondott elv szerint nevelni” oly expediens ajánlatot, mely míg a katolikusoknak módot nyújt a vallásuk szerint elhatározni, sem a bevett vallások hitelveit, sem az állam által neki nyújtott jogokat nem sérti.

S ép azért újra kérjük a magas kormányt, méltóztatassék saját hatáskörében a febr. rendelet visszavonása, a törvényhozás útján pedig az iránt intézkedni, hogy az 1868. évi 53. t. cz. 12 §-a hatályon kívül helyeztessék, illetve javaslatunk szerint értelmeztessek.

II. A polgári anyakönyvek.

Nem vonjuk kétségbe, hogy az államnak joga van a születésekről, halálozásokról és házasságokról a saját közegei által polgári anyakönyvet vezetetni; de sokszor valaminthoz ezen és egyéb fontos ügyekben szentünk nem a quid iuris, hanem a quid consilii irányadó.

Polgári szempontból ez az intézkedés teljesen szükségtelen, felesleges. Hiszen a polgári anyakönyvekből ugyanazt tudja meg az állam ezután is, a mit eddig az egyházi anyakönyvekből és pedig költség nélkül megtudott, holott a polgári anyakönyvek behozatala tetemes költségbe fogna kerülni az államnak.

A febr. rendelet támasztotta helyzetnek minden oldalú megvitatása folytán annyit — úgy véljük — világos lett és kétségtelen kiki előtt, hogy a sérelem lényege abban rejlik, miszerint az állam határozta meg a gyermekek vallási hovatartozandóságát. Ez a sérelem azonban teljes valóságában fenn fogna állani, akár használja az állam ebbeli szándéka végrehajtásában a felekezeti anyakönyv-

vezetőket, akár pedig a polgáriakat, s ép azért a polgári anyakönyv a kontemplatív cél elérésére, a vallási béke helyreállítására nem vezethet.

III. Az izraeliták recepcziója.

Míg a polgári anyakönyvek tervezése a tarthatatlan febr. rendelet érdekében történik, addig oly más három új javaslat is szerepel a programban, mely nincs kapcsolatban a múlttal, s mely hazánk vallásközi intézményeit alapjakban megmáskítani van hivatva.

Ezek az izraelita vallás recepcziója, a vallás szabad gyakorlata és a polgári házasság. Az elsőről a miniszterelnök ur már programjában jelezte, hogy az arra vonatkozó javaslat készen áll.

Ha a recepczió csak a zsidó vallásnak szabad gyakorlatát, a törvény oltalma alá helyezését, jogainak a saját körében való törvényes védelmét, biztosítását jelenti: nincs észrevételünk ellene, hisz az 1867. évi 17. t. cz. sz. int. úgy is az ország izraelita lakosai a keresztény lakosokkal minden polgári és politikai jog gyakorlására egyaránt jogosítottaknak nyilvánítottak — minden ezzel ellenkező törvény, szokás vagy rendelet megszüntetett, vallásukban önálló és szabadok: tehát meg van adva nekik minden, amit egy ember mint polgár az országban a maga számára kívánhat.

De, ha a magas kormány ezen javaslatában az izraelita vallást törvényesen bevett vallásnak akarja nyilvánítani, úgy, hogy a keresztény és zsidó vallás között nálunk az a viszonyosság álljon be, mely jelenleg csak a katolikus és a többi „bevett” ker. vallások között létezik, tehát a zsidó vallásról a keresztény hitre, a ker. hitről a zsidó vallásra való átterést az 1868. LIII. t. cz. sz. int. szabályozni, ily törvénybe bele nem egyezhetünk.

IV. A vallás szabad gyakorlata.

Hitelt érdemlő értesítések szerint a javaslat által nálunk „nem az amerikai értelemben vett vallásszabadság van kontemplatív, hanem biztosítása a szabad vallás-gyakorlatnak minden vallási szövetkezet és székta számára, bármikor keletkezett is az, úgy egy e szabadulva eltűnése és a recepczió között óriási különbség van.” A miből következik, hogy a javaslat eszméje nem a a bevett vallások rendszerének a megdöntésére, mint inkább ezeknek fenntartása mellett, a túrt vallások meghonosítására vonatkozik.

Nem titkolhatjuk el e javaslat feletti aggodalmainkat.

Nem téveszthető szem elől, hogy a vallási sokféleség, mely atomizálja a polgárokat a köz- és magánéletben, bomlasztólag hat az államra. Azért a jól konstituált állam semmitől sem áll oly távol, mint területén a korlátlan vallásszabadság meghonosításától, mint a vallási testületeknek korlátlan számában való elismerésétől s felette főbenjáró okoknak kell felmerülniök, hogy előbbi állapotán csak némileg is változtasson.

Mert az egész nemzet életére, jellemére, jövőjére kiható ilyen kérdésben sem elhamarkodni, sem utópiák után indulni nem tanácsos.

V. A polgári házasság.

Végre áttérünk az utolsó javaslatra, mely bár csak elvileg javaslatot, mégis a többi egyházipolitikai javaslatokhoz viszonyítva, erősebb háborgást idézett fel a közhangulatban s ez a polgári házasság.

Az eddig fejtegetett és ellentett javaslatok közül mindegyik bir jelentőséggel és súlyal, mindegyik direkte vagy indirekte a vallásba ütökzik s a hazánk jól felfogott érdekeivel ellentétes, de mindjárt első tekintetre egyik sem oly szembevető, mint a polgári házasság.

Már pusztán elvi jelzésére is a javaslatnak, érezte mindenki, hogy ebben egy, a vallási közérdeket mélyen sértő, a hazai szükségletekben épen nem gyökeredző intézkedésről van szó. A tulajdonképeni polgári házasság ugyanis nemcsak hogy érinti, de egyenesen sérti a ker. házasságra vonatkozó hitelveinket s nem lehet oly állami szempont az állami szükséglet, a mi ilyen vallásellenes áldozatot kívánna hazánkban.

A polgári házasság alapelvei ugyanis oly mélyen nyulnak be a dogmába, hogy a házasságot egyszerűen kiveszik az egyház ke-

zéből, tehát teljesen enerválják és tényleg tagadják mindazt, a mit a kat. egyház a házasságról vall és törvényeivel szabályoz.

Az egyházi házasságnak a polgárral való összehasonlítása nyilvánvalóvá teszi ezt.

Kat. tanuk szerint a házasság a keresztények között

a) szentség (az u. n. házassági szerződéssel egy és ugyanaz a dolog), mely

b) mint ilyen kizárólag az egyházi törvényhozás szabályozó jogkörébe tartozik, melyre nézve akadályokat állítani, jogi következményeit szabályozni, bírskodni annak lényege, érvénye és az ezekből folyó következmények fölött az egyháznak, mint a szentségek letéteményesének és kezelőjének kizárólagos és saját joga;

c) a házasság a katolikusoknál felbontathatlan szövetkezet, melynek rendes törvényes kötései formáját saját lelkéze által való összeeskötés képezi.

A polgári házasság alap-elvei szerint ellenben a házasság csak polgári jogviszony, mely az állami törvényhozás szabályozó jogkörébe tartozik; az írja elő a házasság bontó és tiltó akadályait, a házasság jogi következményeit és felbonthatóságát ez szabályozza, a házassági köteléki perekben való bírskodás is ehhez tartozik.

Az egyház sohasem tagadta, hogy van is államnak törvényhozási és bírói hatalma a házasság polgári következményeire s hogy azon jogokat, a melyek az államtól erednek, az állam van hivatva szabályozni.

Tartsa meg az állam ami az államé, de hagyja meg az egyháznak, ami az egyházé. Intézkedjék tehát a polgári hatalom a házasságból származó polgári következmények felett, de vegye kiindulási pontul a polgári törvény a házasság érvényességét vagy érvénytelenségét úgy, amint azt az egyház meghatározza.

A mondottak szerint az állam a házasság lényegéről való rendelkezést, törvényhozási és bírskodást hagyja meg, mint ezt Krisztus urunk redelte, az egyháznak, mert a szentségek ehhez tartoznak.

A keresztény államok soha sem is gondoltak olyasmire, mintha a ker. házasság feletti általános és korlátlan törvényhozási hatalom őket illetné meg és pedig a polgári szerződés címén.

Ezt az elvet a protestantizmus hozta először forgalomba; s ennek befolyása alatt kezdett a protestáns államokban a polgár házasság felszínre kerülni, a nélkül, hogy maga a prot. nép a házasság vallásos jellegéről egész a legújabb időkig lemondott volna.

A külföldön, a hol a polgári házasság létezik, mindenütt csak válságos időkben és hosszas küzdelem után jött az létre s azt ugyancsak nem lehet állítani, hogy jó eredményezett volna.

Idézzük erre vonatkozólag Andrássy Gyula grófnak 1883-ban a főrendiházban mondott beszédét, melyben a polgári házasság körül külföldön tett tapasztalatait így összegezte: „A sors úgy akarta, így szült, hogy számos évet töltöttem épen azon országokban, a hol a polgári házasság be van hozva. S megvallom, a kép, melyet ott láttam, egészen más benyomást tett reám, mint milyennek én magam is teoriában gondoltam.

Nem akarom hosszasan esetelni, csak röviden mondom el azt a benyomást, melyet az ottani állapotok szemlélése reám tett.

Ezen intézmény alatt csak két áramlat érzi magát kilégítve: az egyik az, mely vallást nem ismer és ezzel az állam mindenhatóságát állítja szembe; a másik az, mely toleranciát nem ismer és tisztán csak a felekezeti szempontot állítja előtérbe. A két végtel igen, de a mi közte van, az ezen megoldás által megnyugtatót soha sem nyervehet. S tapasztaltam azt, hogy ezen intézmény a családokban, a társadalomban a türelmetlenség, a vallási viszályt a legnagyobb mérvben fokozza s azért ószintén megvallom, hogy én behozatalát nálunk nemcsak ma, de soha sem kívánom.

De nemcsak ez okból nem kívánom, hanem még más okból is. A polgári házasságot, mint az a külföld némely államában létezik, az állami mindenhatóság és az egyházi mindenhatóság (?) közti küzdelem szüleményének tartom.

Ismétlem, a polgári házasság egy harcz

szüleménye, melyben van egy győztes és van egy legyőzött fél. S bár minden ily harcban az utóbbi időben az állam győz, az én meggyőződésem mégis az, hogy vallási kérdésekben a legrosszabb egyezség is sokkal jobb mint a legfényesebb győzelem.

És hogy ott, ahol az egyik fél a másikat legyőzte, mind a kettő, a győztes úgy, mint a legyőzött fél egyaránt vesztes.

A vegyesházasságokba az 1868. évi 48. t. c. által bevett dualizmus és az ugyan- csak 1868. évi 53. t. c. 8. §-ban kifejezett helytelen elvek okai annak, hogy egészséges jogrend nem létezik. Ezek a jogeszméjével ellenkező törvények okozták a mindnyájunk által ismert bajokat s nem a felekezeti házassági jogok, a mint tévesleg 1868 előtt a házassági jogrend mostani ziláltságát nem ismertük. Ámde minden bajnak természetes orvosszerűt csak annak megszüntetésében szokás keresni, a mi a bajt okozta s nem új bajok felidézésében.

Már pedig ilyesmit tennék, ha a nálunk előforduló házassági bajok valódi okai- nak feltűnése helyett a polgári házasságot hoznák be.

Ezekben kívántuk elmondani azt, hogy a magyar kat. püspöki kar miért kénytelen a magyar kormány egyházpolitikai programjával szemben állást foglalni.

Egyházunk és hazánk igaz szeretete mondatta el velünk ezeket.

Kik egyébiránt kiváló tiszteltünk öszinte nyilvánítása mellett maradunk.

Budapest, 1893. márcz 3-án.

A memorandumok aláírtak:

Vasváry Kólos s. k. bikornok, herceg-primás, esztergomi érsek. A beteg egri érsek helyett és megbízásból: Szmercsányi Pál s. k. székesi püspök. Császka György s. k. kalocsai érsek. Dr. Zalka János s. k. győri püspök. Dr. Schopper György s. k. rosnói püspök. Dr. Sohlach Lőrincz nagyváradai püspök. Dr. Dulácsky Nándor s. k. pécsi püspök. Schusztar Konstantin s. k. váci püspök. Mihályi Viktor s. k. lugosi püspök. Szabó János s. k. eperjesi püspök. Hidas Kornél s. k. szombathelyi püspök. Bubics Zsigmond s. k. kassai püspök. — Bende Imre s. k. nyitrai püspök. Meszlényi Gyula s. k. szathmári püspök. — Bárd Hor- nig Károly s. k. veszprémi püspök. Dr. Steiner Flórip s. k. székesfehérvári püspök. Dessewffy Sándor s. k. csanádi püspök. Fir- czák Gyula s. k. munkácsi püspök. Szmercsányi Pál s. k. székesi püspök. Fehér Ipoly s. k. pápai püspök. Venczell Ferenc s. k. nyitrai káptalani helynök. A gyulafe- hérvári és fogarasi főkapitány helynök Mol- dovanu M. János megbízásból Mihályi Vik- tor s. k. szamosújvári püspök. Lőnhart Fe- rencz erdélyi román, kat. püspök helyett és megbízásból Bubics Zsigmond s. k. kassai püspök.

Márczius 15.

A kolozsvári kereskedelmi akadémia ifjúsága Farkas Sándor önk. elnök vezeté- se alatt márczius 15-én délelőtt 11 órakor emléktünnepélyt rendez az akadémia dísztermében, melyre ez uton hívja meg a nagyrészt közönséget a rendező bizottság.

AZ „ELLENZÉK” TÁRSZAJA.

1893. márczius 11.

Egy nagy család.

M. Kernhamtól.

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA

XXX.

(Folytatás)

(45.)

Ez előtt jobban tudtam a szerepemet és helyemet természetesebben töltöttem be. Még az arcom is megváltozott valózni; most komolyabb kifejezés van rajta.

Vontattam léptekkel megyek le a lépcsőn, h. társaságnak állék meg a csarnokban, hang- kat hallva a szalonban, és még sem ohajvta oda belépni. Egy pillanatig várakozom, és aztán a könyvtár felé veszem az utamat; az utóbbi időben gyakran jöttem ide — sokkal csendesebb mint a többi szobák, és oly rit- kán megy el valaki az ablak előtt, hosszú- san ülhetek itt a nélkül, hogy meglátnának. Egy levél fekszik az asztalon, megál- lok és félíg gépiesen nézek rá. Emlékezem, hogy Rothwell ur hozta be magával és úgy tette le, mintha ismét felakarna venni. Tu- dom, hogy a ezim az ő keze írása; nincs semmi rajta, ami a figyelmet magára vonja csak egy előttem ismeretlen embernek a ne- ve és egy londoni cím. En inkább a kéz- írásra nézek, mint a szavakra.

Hirtelen valami sajátos szomorú ér- zés fog el. Egyedül vagyok, és ez a szoba oly csendes, és egy szék éppen itt az asztal mellett áll, a hol én vagyok. Leülök, arcom- at a levélre hajtom, mert ez az egyedüli tárgy a szobában mi az ismerettség némi lát- szával bír; s kezeimmel eltakarva az ar- comat, a szemembe toluló könnyeket víz- sz-

Az ünnepély műsora következő:

- 1) Hymusz Eneki az ifjúsági dalkör.
- 2) Magyar nyelv. Kótemény Abrányi Emiltől. Szaválja Somogyi Gyula II. éves hallgató.
- 3) Kossuth nóták. Czimbalomjátéka Sztojkovits Antal II. éves hallgató.
- 4) Alkalmi felolvasás Tartja Széll Géza III. éves hallgató.
- 5) Népda. Eneki a bennlakási dalokör.
- 6) Rákóczi induló. Szerzte Berlioz. Zongorán négy kére játssza Nagy Dezső III. éves és Stré- da Antal II. éves hallgató.
- 7) Márczius Tizenötödikére. Kótemény Farkas Sándor- tól. Szaválja Gaál István III. éves hallgató.
- 8) Szózat. Eneki a bennlakási dalokör.
- 9) Hunyadi induló. Előadja a bennlakási zenekar.

— **Márczius 15-iki ünnepélyt** rendez kegyeletes szokásához híven, az idén is a kolozsvári iparos ifjak önképző és beteg- séggyógyító egyeslet saját helyiségé- nyagterme- ben aznap délután 6 órakor, oly időben mi- dön a többi ünnepélyek már éppen lezajlottak, hogy annál többen jelenhessenek meg itt is a magas szobáinak gondolatok megújítására. A rendező bizottság elén dr. Salamon egy- leti orvossal egykezett a komoly megemlé- keztetést élvezettel is ösztökélni. Lesz a Sándor József Émeke t. alelnök alkalmi szabad- előadása mellett, karének Nagy Kálmán és Várdi Albert urak betanítása és vezetése mellett, műkedvelők szíves közreműködésével, szavalt; czimbalomjáték stb. Tetszészerinti estély belépti díjak is elfogadhatnak jótékony célra. Az egyeslet tiszteltetel hívja meg az érdeklődőket. Terjesztük a szent eszmét min- dentől, minden körben, mert csak így lesz általánossá! — Az egyeslet választmánya.

A csikomyói r. k. tanító-képzede ifjúsága az 1848. évi márczius 15-iki történelmi események emlékére folyó 1893. évi márczius hó 15-én délután 2 órakor az intézet zene- termében ünnepélyt rendez.

Az orszébetvárosi állami gymnasium 1848. márczius 15-ikének emlékére szintén ünnepélyt tart.

A segessvári magyarság már évek óta rendszeresen megszokta ünnepelni márczius 15-ét. A viszonyok és a magyarság csekély száma miatt természetesen nem lehetett 100-as ren- dező bizottságról, meg zajos körmenetéről szó; de igazi lelkesedés és ünnepi hangulat nem szokott e napon hiányozni. A rendező bizottság, mely Hercegg Zsigmond, Benedek Mihály, Radó Armin és Rabocsai Zsigmond urakból áll, gondoskodott arról, hogy az ün- nepély a nagy nap emlékéhez méltóan foj- lyon le, a midőn az ünnepi beszéd tartására megnyerte Horváth László megyei tanfel- ügyelőt s az itteni magyarságnak vezetőjét, a ki mindenütt ott van, a hol valami nemes és szent ügy érdekében lelkesedni és lelke- szteni kell. Az ünnepély a „Csillag” vendéglő nagytermében tartatik meg a műsora a kö- vetkező: 1. Hymusz. Eneki a magyar da- lárda. 2. Ünnepi beszéd, Tartja Horváth László. 3. Kossuth-nóta. Eneki a magyar dalárda. 4. Szavalt. Tartja Bokor György. 5. Talpra magyar. Eneki a dalárda. Társas estély és táncmulatság.

Tordán. Az ünnepélyt rendező 48 tag- ból álló állandó bizottságnak márcz 6-án volt gyűlése Velits Ödön elnökkel. Számon vette a gyűlés, a tagok megapadást, ugyan- is Lengyel Ádám és Lukács Sándor meghal- tak, hatón a városról eltávoztak. Helyükbe a következő 8 tagot választotta a gyűlés: Ifj. Kimpel Flórián, Bergai József, Bölöni István, Vincze Béla. Nagy Béla, ifj. Keresztos Já- nos, Jakab János, dr. Bertán Endre. Megál- lapított az ünnepély helye, ideje és módja az eddigiek szerint 9 pont programmal. Az ünnepélyes menetet a tordai 48-as honvéd- egyeslet fogja testületileg vezetni, szerepel a tordai dalkör és zeneegylet. Ünnepi beszé- det tart dr. Vertán Endre, szavál Nagy La- jos kolozsvári jogász és Vajna Ödön.

szá próbálom fojtani. Künt az ablak alatt egy madár énekel — ez az egyedüli hang, amit hallok. És úgy érzem, mintha eddig o- ha sem tudtam volna, hogy mi az ily elba- gyatra és magányosan lenni.

— Ugy, Gerti kisasszony, tehát még is reá vette magát, hogy eljőjön? — mondja Rothwell ur.

Egyedül vagyunk, egy régi kőfalnak az árnyékában sétálva. Társaságunk néhány tag- jának a hangját hallom; de meglehetősen tá- volságra sétáltunk tőlük. És legalább is hu- szadikszor csodálkozom, hogy az utolsó pil- lanatban mi változtatta meg a szándékotam és főleg, hogy miért vagyok egyedül Roth- well urral — miért engedtem meg neki — ha nem is épen az akaratom ellen, de bi- zonyul a kívánságom és határozatom ellen, hogy a társaságtól elszakítva — most ezt — majd azt a tárgyat megnezzni — magá- val vigyen. Hiszen mi csak veszekedünk — és ő oly nyugodt, hogy mindig előnyben lát- szik lenni — és ezt most nehezebben tudom elviselni mint eddig.

Szükségtelen volt eszembe juttatni, hogy megváltoztattam a szándékotam — ezt tenni bosszantólag kellemetlen volt; de természet- sen, hogy éppen ez az, amit tőle várhatam. Lehajlok egy virágot szakítani és nem válaszolok a megjegyzésére.

— Azt hiszem, hogy maga is éppen olyan változó, mint a többi asszonyok — mondja. Nézzé, milyen szép kilátás van innen — azt hiszem, hogy szeretni fogja. Nézzé, mily szép!

8 egy szegletnél befordulva, egy száza- dos fák közül alkotott fasorba jövünk, hol az egymásba fonódó felső ágak zöld ívetet képeznek az út felett.

Tudom, hogy szép; és magam elibe nézve, hallgatva állok meg. A fény és árny változatos játékát, a zöld lombok között át-

Monstre-pör.

(Bánffy-hunyadi verengés.)

— Saját tudósítások. —

(Hatodik nap)

A végtárgyalás folytatása pont 8 óra- kor kezdődik.

Lakatos Dónes tanu: A választási helyiségben a betörés előtt megfordultam és szavaztam, aztán Bölöni urnál voltam ni- d- végig, míg a b. törés hírt vettük.

Bródy beszédét hallottam, de semmi lá- zító részt nem vettem észre benne. Bölöni ur udvarán nem láttam fát és nem hallot- tam semmiféle hírt előre, a mi a később zavarokra vonatkozik.

Elnök: A betörés előtt láttá-e köz- vetlenül Tordait?

Tanu: Azt megmondani nem tudom. Issekutz bíró: Nem látta, hogy a be- törés előtt valami ember járt volna Bölö- ninél.

Tanu: Járt egy Pungi nevű, a ki meghalt.

Issekutz: Ezzel beszélt Pungi.

Tanu: Azt már nem tudom.

Becsek bíró: Ő a vizsgálat rendjén azt mondta, hogy hallotta dícselkedni azokat, a kik a zavart rendezték és volt egy ember a ki azt mondta, hogy fejét a golyó hor- zsolta.

Tanu: Azt az embert nem ismerem.

Bródy: Jelen volt-e elejétől végig a beszédemnél, és ha igen, volt-e abban bár- mi igazgató, vagy törvényellenes tettekre felhívó?

Tanu: A beszédnél végig jelen volt, közvetlen Bródy mellett állottam, a be- szédben semmi igazgató nem volt.

Incze ügyvéd védő: Miután az elnök ur már ismételtet olvasatta, hogy a tanuk ne csak a tapasztalt tényeket adják elő, fel- hívja a tanut, hogy impressióit is adja elő, nevezetesen, hogy a Torday magyarságot mi- lyen volt és volt-e összeköttetésben más- sokkal?

Tanu: Tordayt senkivel közlekedni nem látta és ő Bölönitől tudomása szerint nem távozott.

Tanu megeskettetését.

Kovács János Causi vádlott: A be- törés után ment be az udvarra, a csendőrök még nem voltak ott, utószköz nem volt a kezében.

Jurcsuk csendőr: Szembe mondja ujjal, hogy vádlott az udvaron volt, kezé- ben fával és azzal dobásokat és ütlegeket intézett, sőt látta, hogy egy ősz embert bán- talmazott, ki az udvaron a földön fektűt és tanu lökte onnan félre vádlottat.

Ferenczi védő: Mult alkalommal a tanu azt vallotta, hogy azt az ősz embert a választási teremben találta a földön fe- ktűve, és a mellől szurta le Pungit.

Tanu: Ott is volt egy, az udvaron többen fektűtek a földön.

Friedman csendőr: Ujra szemébe mondja a vádlottnak, hogy az udvaron jelen volt, de hogy minő magyarságot tanusított, most már nem emlékszik.

Ferenczi védő kérdésre kijelenti, hogy úgy az udvaron, mint a kapu alatt és a teremben többieket látott fektűdni azon urak

közül, a kiket megverték. Megismerni őket nem tudta, mert hasonfektűtek, különben is egyébbel volt elfoglalva, misem őket meg- ügyelhetne volna.

Mayer csendőrmester ujjal szemé- be mondja vádlottnak, hogy őt az udvaron látta és a kezéből egy botot vett ki.

Ferenczi védő kérdésre kijelenti, hogy az udvaron a megvert urak közül többen fe- ktűtek szerte-szét, körülbelül 5-6.

Kovács és ndör: Hasonlólag ujjal szemébe mondja, hogy az udvaron látta dor- rongral, sőt személyesen mondta neki: Ko- vács, tegye le a dorongot és menjen haza, mire a vádlott azt mondta: Örvézető urnak a kezét is megcsokolom, nem bántom, de a többieknek a vért iszom meg.

Vádlott folyton megmaradt tegadása mellett.

Csüregi Ferencz tanu: A támadás- kor az udvaron volt, de vádlottat ott nem látta, hanem a mikor az udvarról kijött, az utcán látta őt. Előbe tartatik a vizsgálatkor tett ellankozó vallomása, mire kijelenti hogy az rosszul van felvéve, fel sem olvastattott.

Ferenczi védő: Kérdeztek-e vizsgá- latkor, hogy kik dobálóztak kövel.

Tanu: Kérdezte és azt mondtam, hogy a dobálózóik iskolás gyerekek voltak.

Miklósi Viktor buzgó tanu: Bennt volt az udvaron, látta Kovács János csucsit, a mint Gyarmathit vitte be a köz- bűlő iskola termembe. Ez még a lövés előtt volt.

Gyarmathit karon fogva vezette a te- remből.

Felolvastatik a vizsgálati jegyzőkönyve mely szerint akkor nem tudott semmit arról, hogy Kovács János csuci gyámolította volna Gyarmathit hanem éppen tanu volt az, aki a II. sz. tanteremben őt istápolta és neki vi- zet hozott.

Gyarmathy Zsigmond, Miklós Vik- tort akkor látta mikor a tanteremben a föld- dőn fektűve eszméletre jött de az előtt őt senki sem vezette és senki karon nem fogta.

A szavazó teremből nem vezettek ha- nem vertek és dobáltak ki mindenkit. Előbb az egyik tanterembe akart menekülni, az be- volt zárva, aztán menekült a másikba, mely nyitva volt, ide rogtott be utánna a tömeg és itt verték meg.

Vádlott megmarad korábbi vallomá- sa mellett, a mely szerint ő Gyarmathit vé- delmezte és vezette.

Ferenczi védő. Gyarmathyhoz: Több- ször vallotta tanácsos ur, hogy valaki a te- teremtől a tanteremig kísért. Azt is mondta, hogy ez talán Papp Ferencz volt, de nem tudja bizonyosan, hogy ő volt-e, nincs-e té- vedésben, nem vádlott volt-e?

Gyarmathy: Határozottan nem.

Issekutz bíró: Ha látta ezen vád- lottat, a mint vezette Gyarmathyt, hogyan van az, hogy más senkit nem ismert meg?

Tanu: Látott sokakat kijönni a terem- ből, de nem lévén nagyon ismerős a néppel, nem ismert meg senkit.

Védő Kéi a tanu megeskettését. A törvényszék a vallomást aggályosnak talál- ván, az eskü bevetelét mellőzi.

Juhász Péter tanu: A betörés után látta Causit, a ki elbeszélte, hogy a

reám néz; amint átveszem, felpillantok az arczára, s a szerencsétlen kis virágot el- ejtem.

— És maga ezt a bánatát gyöngédebb- nek tartja? Kérde a társam vitakozásunk tárgyát felvéve.

Maga azt gondolja, hogy talán legjobb volna itt hagyni azon a helyen, a hol élt és virult?

Sajnálom, hogy kegyes szándékát meg- hiusítom.

Miért beszél velem mindig ilyen hangon? Miért néz reám ily hidegen? Én soha sem jöttem ki jól Rothwell urral — és soha sem szerettem; de soha sem bosszankodtam reá annyira, mint e pillanatban.

Ugy látzik, azért állott meg, hogy reám nézzen. Reményem, hogy nincs valami feltűnő a külsőmben. Igyekezem nyugodtan és azzal az önuralommal nézi az ellenségem arczára, amit Stellától láttam gyakorolni; de a Rothwell arczkifejezése tudatja velem, hogy felsülttem.

— Gerti, — mondja, közelebb jöve — igen, egyszerűen „Gertinek” szólít és én megrázkódom, midőn a nevetem így, hallom említeni — „Gerti, én tudom, mert lát- tam, hogy egy könyv csillogott a szem- pilláján.

Hiába próbál nyugodtnak látszani megva- gyok róla győződve, hogy magának valami baja van.

Gyermekek, segíthetnek magán?

— Hogy ön segítsen nekem? — Nem, — válaszolom, jelenlétének a tudatával el- telve. S az erőteljes magas alakot, a szigorú ajkakat, a jószágos szemeket oly világosan látom, mintha azokra néznék; és még is úgy félek tőle, a hogy Sir Ernőnél soha sem féltam.

(Folyt. köv.)

valasztáskor mentette Gyarmathyt és akkor nagyon megverték. Mutatta is a kapott üt- lekeket. Kovács itas volt, de azért emlé- kezett mindenre és el tudta beszélni.

Ferenczy védő: Mikor beszélté ezt ennek Kovács?

Tanu: Az nap délután.

Juhász András tollas tanu: A válas- tás színelén nem volt jelen, hanem a Csüre- gi Ferencz futó háza előtt s ott látta, amint a nép betört a kaput. Utánna ment a nép- tömegnek s akkor hallotta a lövéseket. Köz- vetlen tudomása semmiről sincs. A választási hely előtt az utcán látta Pungit leszuva és haldokolva, de az már beszélni nem tudott.

Bródyt az nap hallotta beszélni, a mint a Bölöni udvarán a néphez beszélt. Ez történt akkor, mikor az egereseket behoz- ták. Hallotta, mikor mondta: „Most van a ideje, menjenek szavazni, ügyeljenek, hogy a zsandárok kezébe ne kerüljenek.”

Bródy kérdésére kijelenti, hogy a Bródy figyelmeztetése oda irányult, hogy vigyázzon mindenki a csend és rend fentartására, ne- hogy baj legyen és a csendőrök kezébe ke- rüljön valaki.

Bokor Ferencz kergyia tanu: Fenn- tartja korábbi vallomását, hogy látta vádlot- tat a raktárban.

Miklósi József buzgó vádlott-társ Kovács Jánost látta a harmadik tanteremben és hallotta, a mint ordította: toljaj, rablók, ne tessék a nagyságos urt, nem vétett sem- mit, Ezt az ablakon keresztül látta, a hora felkőnyökölt a párkányra. Más a benntlé- vők közül nem ismert meg, mert idegen fa- lusiak voltak.

Gyarmathyt nem látta, valószínűleg le- volt esve. A többiek taszigálódtak, hajszálód- tak. Ekkor eljött az ablaktól és ment kifelé. Az udvaron mást, mint oláhokat nem látott. Előbe tartatott a vizsgálati vallomása, mely szerint egy comó embert me nevezett.

Elnök: Maga akkor nagyon jól em- lékezett, mikor korábban vallomást tett, hogy kik voltak a betörésnél?

Tanu: Most nem emlékszem, mert ré- szeg voltam.

Elnök: Csak nem akarja azt mon- dani, hogy részegen hallgatta ki a bíró.

Tanu: Nem voltam épen nagyon részeg.

Elnök: Az emberek akkor futottak ki a teremből, mikor kívül lőttek?

Tanu: Ugy emlékszem, hogy akkor. Szikszai Jánosné tanu: Kihallgatva még nem volt.

Elnök: A betörés napján volt az utcán.

Tanu: A küszöböt sem léptem át. Nem is tudakozódtam semmit.

Elnök: De mint asszony csak kívánc- si volt, hogy mi történt és hogyan történt. Tanu: Nem tudok istalom semmit.

Elnök: De Király József ur szöllőjé- ben csak beszélt. Hallott valamit eskütről is, a mi arról szólt, hogy a vádlottak, hogy védjék magukat.

Tanu. Nem hallottam semmit kérem. Nem is mondtam semmi olyant.

Király tanu szemébe mondja, hogy Szikszainé beszélté neki a szöllőbe, hogy a nép nem akarja hagyni, hogy a kormány párt győzőv, mert a hazát elárulni nem szabad.

Szikszainé: Ezt soha sem mondtam. Erről a tek. urral soha sem beszéltem.

Bródy kifogásolja azt, hogy Király tanu, nem csak tényeket, hanem véleménye- ket is mondjon. Király tanu, ur igen vehe- mens vele szemben és minduntalan véleményét mond ténykedése fölött és őt akarja ütni akkor is mikor Bölönire haragszik. Kérde továbbá, hogy Király micsoda állásban van annál a banknál a melynek Gyarmathy ur az igazgatója.

Elnök: Pénztárnok.

Ezután Szikszainé tanu megeskettettett. Kovács Márton Kiss Huszár azt mond- ja, hogy ő a választási udvarról mikor eltá- vozott a Raktárba ment, később a kávéházba. Bot azért volt a kezében, mert félt a ku- tyáktól.

Jurcsuk csendőr tanu azt vallja, hogy a lövés előtt látta vádlottat.

Elnök: Lehetséges, hogy a lövés után ment volna az udvarra.

Nem lehetséges, mert akkor minden be- járat el volt állva.

Ezután Jékey jegyző a helyszíni szem- lét olvasta fel.

A helyszíni szemle felolvasására nem tett senki észrevételt.

Bródy arra kéri az elnököt, hogy szí- veskedjék elrendelni, hogy az érdeklét tanuk ne tartózkodjanak a tárgyalási teremben. Itt van jelenleg is egy Király ur, a ki ugy lát- szik az elnök ur korábbi rendeletét nem res- pektálja.

(Folytatása hótón)

Bazár.

A márciusi bazár tegnap nyílt meg a redouteban. Nem nagy számú, de igen szép és elegans közönség jelent meg az első napon s kellemes szórakozás közt hozta meg áldozatát a jótékonykasság oltárán.

A kopót redoute a mentő bátról maradt costume-ben ékeskedik még. A nagyteremben a sátrak helyett asztalok vannak körös-körül. Az asztalokon mindenféle csemege, csomó, virág tarka és izléses egyvelegben; az asztalok mellett szép leányok égő szemekkel, mosolygó arcokkal, rábeszélő szóval. Ugy néz ki ez az ócska terem, mintha egy darabka manóországgá volna varázsolva. Délután 3 óráig kezdve a Pongrácz bandája zenél, és a mint a tüzes magyar nóták accordjai végig zugsnak a virágillattól nehéz levegőben, csodálatos érzelmek hurjai radálnak meg a szívben. Ez az édes meleg, illatos levegő, az asztalok halomba rakott áru és a nyíló virágok szinompája, ragyogó ifjú társaság, mosolygó leányarcok önkéntlenül ragadják el a képeztelt abba a titokzatos világba, melyet tündérszágnak neveztek el a fántásikus dajka mesék.

Délután 5 órákor érkeznek meg a közönség jó nagy része. Ekkor pezsdül fel az a színes, káprázatos kép, mely a női szépség bubájából van összerakva.

A terem egyik végében felállított primitív színpad előtt nők helyezkednek el és hátul az urak állva foglalnak helyet. Így élvezik a színpadon lefolyó művészi programot. De csak azok, akiknek figyelmét ebben a zajgó, színes, illatos, káprázatos világban is le tudja kötni az olyan kellemes apróság. Am az ifjuság mind ezt az üregekre bizza, hadd hallgassák azok a zongorát, a szavallást, az éneket. Ők csevegnek, mosolyognak, apró bókot, ártatlan tréfát mondanak és élvezik azt a boldogságot, a mely olyan tiszta ennek a szürke, bolond, küzdelmes életnek a tavaszán.

Ma este K. Gerő Lina asszony és Meggyer Dezső adtak elő egy ügyes, szellemes vígjátékot. A kik előtt ültek figyelték, gyönyörködtek és tapsoltak. Az ifjuság hátul és oldalt csevegett és vigadott egymásközt. Az előadó művészek hangját lassu zsongás nyelte el; a mely — midőn vége volt az előadásnak — egyszerre erősebbé izmosult és élénken illusztrálta a bazár vásári hangját.

A közönség tömegesen nyomolt a buffet felé, a hol ismét szép leányok vesztegettek poton áron a legfinomabb pulyka, kappan, liba, rucza és másféle hideg étkek egész garnadát. Bor, sör, tea és kávé (jótékony kávévénikék számára) annyi van, a mennyit csak elbírnak a buffet asztalai.

Ezenközben megindul a vásár. A jótékonykasság nevében szabad a szép árus kisasszonyoknak egy vagy más tárgyat értéket felül adni, a mit persze ilyenkor számba sem vesz a gavallér, a kit a legkedvesebb mosoly olyan duzsan kárpótolt.

E közben megszólal a katona-zenekar teljes vonó instrumentuma és a zajjal telített levegőt poetikus delejárammal tölti meg. A mint az ablakok háttéréből alászűrődik a csinos muzsika, ebbe a tarkán nyugtázó házárba, olyan elragadó harmoniát képez idele-ent ezel az édesen fecsegő és üszerevissza hullámzó tömeggel.

Vegyenek virágot!
Vegyenek narancsot!
Vegyenek csukkerlit!
Vegyenek sorsjegyet!
Vegyenek szivart!

Ott van ez a biztatás mindenik szép leány arcán, a ki megfizethetetlen önfeláldozással áll be kereskedőnek három egész napig.

Milyen baj szerkesztő ur, hogy nem ismerem valamennyit, mert kiírnak őket, mint olyanokat, a kik a legnagyobb női brányban a jótékonykasságban olyan kitartóan gyakorolják magukat.

De hát urak vegyetek! A szegények nevében kérik, hogy nyuljatok filléreitek után. Menjetek a buffetbe urak. Egyetek és igyatok a szegényekért. Ha többet isztok egy korttyal a rendesnél, ezt a bűnt nem vezetik be a bűnök lajstromába, — mert a jótékonykasság nevében ennyi szabad. De csak ennyi. Egy cseppel, egy korttyal több csupán, mert ha pokerként fog szakadni az áldás — lelketem mondom, sem az ég, sem a föld nem szavatol érte.

TÜSKE PÁL.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, március 11.

— **Helyes, nem helyes?** Tisztelt szerkesztő ur! Van egy tizenhat éves leányunk. Szemünk fénye mert egyetlen gyermekünk. Az eddigi nevelésére mindent megtettünk s meg is voltunk elé-

genve haladásával, de most megakadtunk, — mert én, önállóságra s ügyességre akarván szoktatni, elküldöttem a boltba s ide-oda, dolgot igazítani, a nélkül, hogy férjem beleegyezését kértem volna. A napokban, férjem a hivatalból hazajöve, nagyon komoly volt s kérdőre vont, hogy miért engedem magára a leányt, mert olyan fiatal emberek kísérték, a kiket ő nem ismer, a kik a mint leányoknál soha sem jártak s a kik, a mint véletlenül meghallotta, olyan furcsán mondták neki azt a „maga“ szót, hogy az ő fülét most is sérti.

A férjem megjegyzései nagyon meglettek s most már igazán nem tudom mit tevé legyek. Mi helyes s mi nem? Nagyon lekötelezne, ha véleményét megírná nekem.

Tisztelettel

Egy anya.

Erre a fontos társadalmi kérdésre — melyhez több oldalról férhet szó — a magunk részéről nem kívánunk szólni, hanem rábízunk az olvasó közönségre, s a feleletnek ezennel megnyitjuk a tért, kérvén, hogy a hozzájárulni kívánók szíveskedjenek a lehető legrövidebben mondani el véleményüket. Szerkesztőség.

— **A püspökök memorandumának** közlése foglalta le ma lapunk nagy részét, a miért több közleményt mellőzni kellett.

— **Március 15.** A március 15-iki ünnepélyeket rendező bizottság holnap délután 4 órákor Deaky Albert elnök lakásán gyűlést tart. Kértenek a bizottsági tagok, hogy mentől nagyobb számmal jelenjenek meg, mert ez lesz az utolsó ülése a bizottságnak az ünnepély előtt s ekkor fognak a végleges intézkedések megállapíthatni.

— **Küry Klára** a bpesti népszínház aranyos primadonnája, ki csak azért jön le Kolozsvárra, hogy a március 15-iki ünnepélyen résztvegyen, kedden este érkezik Kolozsvárra a gyorsvonattal. A kiváló művésznő ez áldozatkészsége fényesen bizonyítja, hogy igazán magyar színésznő, a ki érzi, a ki tudja, hogy a legszebb nemzeti ünnepe a magyar művészetnek nem szabad hiányoznia. A bájos diva édesanyjával jön le Kolozsvárra.

— **A március 15-iki ünnepély** délután 4 órákor veszi kezdetét a Redouteban. A helyekre eszközölt előjegyzések arra mutatnak, hogy az idei ünnepély anyagi tekintetben is a legkikerültebbek egyike lesz. Az ünnepséget lakoma fejezi be, melyen előrelátótlag szintén sokan fognak részt venni. A lakomára 1 f 50 krajczárért, jegyeket válthatni Békkel Károly, Csiki Antal és Walton E. főtörzsi üzletében az ünnepély szónoka — mint már említettük — Thaly Kálmán kitűnő történész lesz, ki e hó 14-én jön városunkba.

— **Thaly Kálmán**, a kiváló történész itt léte alatt a „Központi szálló“-ban lesz szállva. Kolozsvár városi közönsége leküldetve érezheti magát a kiváló tudós irányában, ki soknemű elfoglaltsága és kedvetlen egészségi állapota dacára, eljön a szabadság nagy ünnepélye fényének emelésére és kiváló élvezetét szerez mindazoknak, kik egy tartalmas szabad előadásban gyönyörködni fognak. Az előadás — mint említve volt — a Rakóczy kór pár érdekes mozzanataira fog kiterjeszkedni.

— **A március 15-iki ünnepély** közreműködő fővárosi vendégeket: Küry Klárit és Thaly Kálmánt e hó 14-én este leendő megérkezésük alkalmával testiletleileg fogja fogadni a március 15-iki állandó bizottság. A fogadtatásban részt vesz az egyetemi ifjuság is. Thaly Kálmánhoz megérkezése alkalmából Török István dr. az ev. ref. főiskola igazgatója fogja rövid beszédet elővőzni, Küry Klárit Deaky Albert elnök fogadja.

— **A március 15-iki állandó bizottság** felkéri a háztulajdonosokat, hogy a nagy napon lobogozzák fel házait. A március 15-iki eszmék évről-évre növekvő cultusa mellett nincs kétségünk az iránt, hogy hazafias polgárságunk eleget fog tenni a felkérésnek.

— **Bankett.** A március 15-iki ünnepélyeket rendező állandó bizottság a Központi-szálloda éttermében március 15-én este 8 órákor Thaly Kálmán és Küry Klára tiszteletére bankettet rendez. Egy teríték ára 1 f 50 k lesz. Bankett-jegy Deaky Albertnél, Vincze Istvánál, az iparos egyetben, a kolozsvári körben, a nagy tözsében kaphatók 1 f 50 krért.

— **Március 15.** A vigadóbeli ünnepélyre a földszinti és karzati ülőhelyekre elő lehet jegyezni Deaky Albert elnökkel és az „Ellenzék“ szerkesztőségében. Van 1 f 50 kros, 1 f 25 és 50 kros ülőhely.

— **Vendégeink fogadása.** Rég nem voltak olyan kedves vendégei a március 15-iki ünnepélyeket rendező bizottságnak, mint a melynek Thaly Kálmán és Küry Klára lesznek. A bizottság el is határozta, hogy mind a két kiváló egyént a vasutnál ünnepélyesen fogja fogadni. Thaly Kálmánhoz dr. Török István, Küry Klárhoz Deaky Albert bizottsági elnök fog üdvözlő beszédet intézni.

— **Elmaradt vendégzereplés.** A színház igazgatóságától ezéltől egy pár héttel azt az értesítést vettük, hogy Küry Klára a jövő héten fel fog háromszor lépni.

Mint most minket a művésznő értesít e vendégzereplés el fog maradni tőle nem függő okok miatt.

— **Az első kárpát-estély** iránt nyilvánuló érdeklődés következtében az E. K. E. kolozsmergyei osztálya kimondta, hogy az estélyeket rendszeresíteni fogja. Minden hónapban fog rendezni ilyen házias jellegű estélyt, melyen művészias előadások, mulattató felolvasások fognak tartatni. Több kiváló fővárosi író ígerte meg már közreműködését. A mint márc. 14-én tartandó estély, mint bevezető estély, a külsőségekben nagyobb díszszel és fénytel rendeztetik, azonban a rendezőség a házias jellegét most is megtartja és épen ezért kéri a megjelenő hölgyeket, hogy minél egyszerűbben öltözködve szíveskedjenek megjelenni.

— **Kárpát-egyesületi új tagok** is jelentkeznek abból az alkalomból, hogy az E. K. E. kolozsmergyei osztálya márc. 14-én kárpát-estélyt rendez. Az egyesület iránt az érdeklődést ez estély nagy mértékben felkeltette és napról-napra érkeznek az új tagok. Legközelebb Gyulából az egyesület ottani képviselője 15 új tagot jelentett be. Az új tagokat a központi választmány holnap d. e. 11 órákor az iparosok főtörzsi palotájában tartandó gyűlésében fogja a szokásos módon felvenni.

— **Dr. Szádeczky Lajos** a kárpát-estélyen a régi magyar turistákról fog felolvasni. Felolvasásában érinteni fogja a kolozsvári Báthori ház vitás kérdését is.

— **Az erdélyi részli falva-vadász társulat** tisztelt tagjai közül azokat, kik az 1893-iki vadász idény alatt állami lovakat kívánnak lovalogni, van sz-rencsem felkérni, szíveskedjenek legkésőbb május hó végéig hozzájuk bejelenteni, hogy hány lóra kívánják magokat előjegyeztetni. A társulat rendelkezésére álló állami lovak száma korlátozott lévén, az illető tag urak érdekében áll mentől korábban megtenni bejelentéseiket, a korábbi jelentkezőkkel lévén az előjog. Bővebb részletekkel szívesen szolgálunk. Zsibó 1893 március 12-én. Br. Wesselényi Béla falkana-ny.

— **Eljegyzés.** Sebők Gyula, a „Pesti Napló“ belmunkatársa és lapunk budapesti rendes tudósítója, eljegyezte Andrassy Erzsikét, egyházkapai és csukárdi Andrassy Nándor budapesti ügyvéd, kedves és szép leányát.

— **Dr. Fabinyi Rudolf**, egyet. tanár, a tud. akad. levelező tagja, a ma esti vonattal Budapestre utazik, hogy az akadémiá természetudományi szakosztályának f. hó 13-iki ülésén székfoglaló értekezését bemutassa. A székfoglaló tárgya a stereokémia terén mozog.

— **Fővárosi vendégei** is lesznek a kedden tartandó Kárpát-estélynek. A rendezőség ugyanis felkérte Thaly Kálmánt, Szilágyi Sándort és Endrődy Sándort, hogy megjelenésükkel az est fényét emelni szíveskedjenek. Mindannyian feltétlenül megígérték, hogy ez alkalomra le fognak jönni. Mint halljuk Küry Klára is, ki 14-én este érkezik Kolozsvárra, e fog menni az estélyre.

— **Gyászhir.** Szabó Endréné született Csiky Rozália folyó évi március hó 10-én, délelőtt 11 órákor, életének 24-ik és boldog háza száma 4-ik évében meghalt.

— **Erdélyi irod. társaság.** A kolozsvári Takarékpénztár ez évi közgyűlése 50 forinttal a társaság alapítói közé lépett, mely összeget dr. Groisz Gusztáv igazg. ur szíves volt a mai napon Ferenczi Zoltán titk. kezéhez elküldeni. Fogadja a Takarékpénztár közgyűlése e helyen is a társaság legmelegebb köszönetét.

— **A virágbazár** holnapi hangversenyének műsora szintén igen érdekesen van egybeállítva. A műsor a következő: 1) Pique Dame, előadja az egyetemi zenekar. 2) Magándal Mozart „Figaro lakodalmá“ cz. operájából. Éneklő Kaposi Józsa k. a. 3) Énekel Girsik Gyula ur. 4) Vieniavézky „Mazurka.“ Hegedűn játsza Horváth Irén k. a. 5) Valtózatok Procholt. Éneklő Fabianek Berta k. a. 6) Zongorázik Benel Antal ur.

— **Meghívó.** A kolozsvári középiskolai tanárjelölti segélyegyesülete f. hó 14-én kedden e. u. 5 órákor a b. kar VIII. sz. termében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyv. felolvasása s hitelesítése. 2. Előki előterjesztés. 3. 1. elölő 4. rendes s 2. pótválasztványi tag választása. 4. Majális ügy. 5. Indiványok, interpellációk. Kolozsvárt, 1893. márc. 11. M. I. István e. i. elnök. Bibó Bige György h. titkár.

— **A gerjeni vízkárosultak** javára özv. Hankovits Györgyné urasszonytól M. Bikalról 2 f 25-öt vettünk. Rendeltetési helyére juttattuk.

— **A nagy-eyedyi ev. ref. Bethlen-főtanoda** dalkörének tagjai nemes lelkesítéssel buzgólkodnak a Tordán rendezendő hangversenyök jótékonykodásának a „Jósika“-féle emléktáblának érdekében. Sűrű levélváltással intézkednek a tordai bizottság elnökével, Velits Ödönnel, ki e hó 6-án tartott értekezletet a bizottság tagjaival (Sándor Kálmán t.-bíró, dr. Damokos Andor, ifj. Abt Ernő, Volenszky Gyula, Nagy Béla, Scharl Vilmos és Borbély György.)

Szerkesztőségi üzenetek.

Jolán. A márc 12-én az értesítést vettük, hogy Küry Klára a jövő héten fel fog háromszor lépni.

A márc 12-én elindult Mádról egyes fogatán. Utközben elautd és így találkoztak valamely pajkos diákokkal, a kik a lovát ki-fogták a szerkőrből, a zsidót pedig befogták és a szekér rudját aza felé fordították, miután a lovát kocára ültették. Ez is lehetetlen de igaz.

Pista. A szerdem nehéz probléma és a ki megakarná fejteni, az üres szalmát csépe! Egyiknél szinte buskomorságot, a másiknál szokatlan jó kedvet idéz elő. Némely embert végtelen elégedetté tesz, a más embert örökös nyugtalanságban tartja. Egyik embert megzselidíti, a másikat megvadítja. Lélektanilag is lehetne mindezt bizonyítani, ha terünk és időnk engedné. De hisz ha gondolkoztunk rajta, ön is megérti minden hossz-szak magyarázat nélkül. A szerelem a szivre, a lélekre az egyén természeténél fogva, más és más hatást gyakorol. Ez fejtsé meg azt a rejtélyt, mely az ön bánatos szemében köny-nyeket fakasztott.

Egy jelentőv. A „Tündér forrás“-ról küldött ellenkritikát kaptuk. Nem közölhetjük először azért, mert a beküldő érdekelt fél, másodsor azért, mert elhibázott darabnak nem tartjuk szükségesnek hazug reklámozni; harmadsor azért, mert mi is jelen voltunk.

Barna Bella Oroszi. Helyes! Legjobb az aranykézűt. De azt az ön által említett közepűt a költészetben, csak nagyképt kritikusok találták fel. A posták sem nem ismerik, sem nem respektálják. A zseniális emberek korlátot nem ismernek. Szerelmük, gyűlöltük, éretnük és bűneik egyaránt korlátlanul csapong. A nagy tehetségtű emberek élet és jellemrajza mind azt mutatja, hogy gyönyörűben, kéjben szerelemben soha sem követték a szürke filisztert erőnt. Az a vérmérséklet és agyszerkeszt nem tűri el a társadalmi békákat és soha sem hódol az üres külsőségeknek. Csodálatos, de alig van e szabály alól kivétel.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredetifóvára).

Országgyűlés.

Budapest, márc. 11.

A ház mai ülésén Asboth János — Tisza Kálmán tegnapú beszédére kijelentette, hogy habár indiesztetű kell elkövetnie, de a maga igazolására el kell azt kövess.

Kijelenti tehát, hogy Szógyény Marich László a külügyminiszterium volt minisztere, jelenleg berlini nagykövet, épen általa íratva Tisza Kálmán akkori miniszterelnök kívánságára Paar gróf római nagykövet utján a kérdéses római jegyzéket.

Asboth ez állításával szemben Tisza Kálmán kijelenti, hogy a mit tett, azt nyíltan tette. Szükség soha se volt, hogy a polgári házasság behozatala alkalmából a pápától segély kéresek és így ő sohasem is folyamodott a pápához semmiféle támogatásért. Tisza Kálmán beszéde után Horváth Gyula és Perczel Dezső beszéltek, a kik után gróf Csiki Albin miniszter felelt az eddig felszólt képviselőknek.

Beszédében kifejti, hogy nem járulhatna soha olyan egyházpolitihához, mely a magyar állam tekintélyét a legkevésbé is kompromittálhatná.

Azon vádra nézve, hogy eljárásuk csupán taktika, megjegyzi, hogy nagyon erős kormánykellene annak lenni, mely ilyen taktikát mer üzni.

Gr. Károlyi Sándor azon megjegyzéséhez, hogy a polgári anyakönyvezetés akkor fog majd életbe lépni, „majd ha fagy“, a ház derűtsége közben jegyzi meg, hogy igenis életbe fog lépni 1894 januárban, mikor tagy. Csodálkozik azon, hogy a függetlenségi pártiak, kik Irányi Dániel magasatos és nagy elveit mindig elfogadták, most azoknak megvalósításakor ellene beszélnek.

Igéri, hogy a katolikus autonómiára vonatkozó törvényjavaslatot rövid idő alatt beterjeszti a háznak, még azon esetben is, ha a püspökök azt ellenezni fogják.

Beszéde végén a leghatározottabban kijelenti, hogy a kormány egyházpolitikai javaslatát semmi körülmények között a napirendről le nem veszi.

Ezután zártülést tartott a ház, melyben a gerjeni vízkárosultak javára a képviselők egy napi tiszteletdíjukat megajavazták.

Forradalom Magyarországon.

Bpest, márc. 11.

A Bécsben megjelenő „Vaterland“ oz. klerikális lap saját információiból bizonyítja tagy. Asboth János beszédét.

A püspöki memorandumokkal foglalkozva, arra a következtetésre jut, hogy a magyar kormány egyházpolitikájával a magyar nemzetet forradalomba hajtja.

Közelednek a muszkák.

Szentpétervár, márc. 11.

A katonasággal tulterhelt Galiciával

határos Orosz-Lengyelországba újabb csapatokat akarnak összehívni a Kaukázusról és az Orosz birodalom távolabbi részeiből. E tárgyban a csár elnöklete alatt értekezlet volt, melyben a különböző tartományok kormányzói is részt vettek. A tanácskozásból csak az tudott ki, hogy Turkesztán és Afganisztán kormányzója tiltakozott a csapatok elvonása ellen, e tartományok határait védtelenül nem lehet hagyni.

Halálra ítélt katona.

Bécs, márc. 11.

Algirban a haditörvényszék előtt egy katonát annyira elragadta a szenvedély, hogy zubbonyáról 2 gombot letépv a elnök fejéhez vágta. Halálra ítélték és Algirban, a hol a fegyelem nagyon szigorú, végre is hajtják az ítéletet.

Március 15.

Budapest, márc. 11.

Az egyetemi ifjuság a szokott lelkeséssel készíti elő márc. 15-ét. Az ünnepély első része az egyetemi téren lesz, a hol Hindy Attila alkalmi beszédet mond. S o m o g y i Lajos joghallgató Ábrányi Emil költőmeti szavalja, egy megyetemi hallgató pedig a Talpra magyart. A II. rész a Petőfi szobor előtt lesz, a hol Beöthy László joghallgató ünnepi beszédet mond, egy megyetemi hallgató a Talpra magyart szavalja. Az egyetemi ifjuság azonkívül matinét is rendez a Vigadóban, melyen az alkalmi beszéd megtartására egy országos képviselőt kérnek fel.

Szerenád.

Bécs, márc. 11.

Montreusben a fűrdő zenekar szerenáddal lepte meg Erzsébet királynét. Az osztrák himnusz és magyar népdalegyveleget játszott. A királyné lakása ablakából hallgatta végig a zenét.

A „Dalovai nábob“ sikere.

Bpest, márc. 11.

Herczeg Ferencz ismert tárczaíró színműve a „Dalovai nábob“ tegnap este került színi a nemzeti színházban először. A darab nagy és zajos sikert aratott.

Hieronymi akciója.

Bpest, márc. 11.

Hieronymi Károly belügyminiszter elhatározta, hogy a pontos adminisztráció ellenőrzése érdekében sorra vizsgálhatja az összes vármegyéket.

A vizgatlatnak első sorban az összes pénzkezelési módzatokra kell kiterjeszkednie. Az eddigi vizgatlat eredménye az, hogy Ugocsa megyében az alispán, főszámvevő, főpénztárnok és főellenőr ellen fegyelmi vizgatlat indított.

Liptó megyében a miniszter által kiküldött bizottság hanyagságot konstátált. Bács megyében némely visszasságokra jött rá a bizottság, a melyek azonban könnyen elenyészthetők.

Tüntetés a népszínházban.

Bpest, márc. 11.

Tegnap este a népszínház néző tere zajos tüntetésnek és lármának volt színtere.

A „Próbaházasság“-ot adták, a melyben az ismeretes Kossuth-cuple fordul elő. Soly-mossy Elek, ki a darabban a Kossuth-nótát szokta énekelni, hirtelen megbetegedett s szerepét Lubinszky, drámai színész vállalta el eljátszani.

Midőn a Kossuth-nótára került a sor, Lubinszky tovább haladt a szerepében, mert mint drámai színész nem tud énekelni.

A karzat és földszint erre tombolva követelte a Kossuth-kuplé éneklését. Az előadás jó ideig egészen megszakadt. De később is csak nehezen tudták folytatni, mert a zaj mindgyre megújult s a függőnyt sokkal hamarabb kellett leereszteni, mint a hogy a darabnak vége lett volna.

Nemzeti színház.

Bérlét 122. szám.

Kolozsvárt, vasárnap, 1893. márc. hó 12-én.

Délután:

Dunanan apó és fia Patroklus utazása.

Operette

Este:

A NESLEI TORONY.

Dráma

Fololós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadapltulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Sz. 2438—1892.
t.kvi.

256. (1—1)

HIRDETMEY.

A székely-udvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a székely-udvarhelyi ev. ref. egyházmegyei papi és mesteri özvegy árvtár végrehajtónak bögözi lakosok Fekete Miklós és bögözi Istók Sándor gyámsága alatti kiskoru Fekete Berta végrehajtást szenvedők ellen 53 frt 60 kr. s járuléka kielégítése végett, ezen kir. törvényszék területéhez tartozó Bögöz községi I. rész 170. számú tjkben A + 1—4, 6—15. és 17—19. rendszámok alatti ingatlanok, összesen 370 frt becsértékben és bögözi 189. sz. tjkben A + 11. rendsz. alatti ingatlan 12 frt becsértékben, mely összegek egyuttal a kikiáltási ár is képezik és pedig: az utóbbi az ifj. Fekete Miklósné, Istók Zsuzsanna javára C. 1. alatt bekebelezett egynegyed részbeni életfogytiglani haszonélvezeti jog érintetlen hagyásával, mely összeg egyzersmind kikiáltási ár is, 1893. évi május hó 8-ik napján délelőtti 9 órakor Bögöz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

A venni szándékozók a becsárnak 10%-át készpénzben vagy óvadék-képes papírban kötelesek a kikiáltott kezéhez letenni.

Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. t.kvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Sz.-Udvarhelyt, 1892. évi december hó 3-án.

Dr. VOITH GERŐ,
kir. törvényszéki egyesbíró.

MEGÉRKEZTEK!!!

tavaszi divatos Eső- és Seta-köpenyek,
Jaquettek, Cäppek, Pellerin Gallérok
minden színben és faconban

BÁNYAI SÁMUEL

NŐI FELÖLTŐ ÜZLETÉBE.

Midőn ezt mélyen tisztelt vendőimnek tudtára adom, bátor vagyok felkérni az eredeti modell-darabok megtekintésére, melyeket a legzolidabb árak mellett szolgálók ki.

Üzletem megnagyobbítva és átalakítva a mai kor igényeinek, oly helyzetbe vagyok, hogy bármily tömeges látogatás után üzletem semmianmód czikkbe hiányt nem szenved.

Nagy választék
a legujabb Gyermekek-felsőkből.

Mintaképet helybe és vidékre kívánatra bérmentve küldök.

Midőn most, mint 30 év óta szem előtt tartottam üzletemnek egész Erdélyben ismeretes jó hírnevét, igyekezni fogok azt ezután is megtartani. Kérem a mélyen tisztelt vendőim eddigi szives pártfogását továbbra fönntartani, miért köszönetet mondva, maradok

Tisztelettel

BÁNYAI SÁMUEL.

Nagy választék van divatos szövetekben a mérték utáni rendelésekre.

Videkre választék végzett rendeltetere küldök darabokat.

GAZDAKÖZÖNSÉGÜNK

szives figyelmébe ajánljuk 1892. évi, csakis saját, általunk több éven át sikeresen termelt

vetőmagvainkat.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás által leplom-bozott zsákokban, hivatalos tisztasági és csiraképességi, löherénél azonkívül arankamentességi bizonyítvánnyal:

- 1.) **Vörös löhere**, 100 kiló arankamentes nagyszemű Plombozva 76 forint, 10, 25, 50, 100 kilós zsákokban.
- 2.) **Vörös löhere**, 5 kilós postaszák 4 forint.
- 3.) **Baltacsim** — Esparzet, Plombozva 50 kilós zsákokban, 100 kiló 18 forint.
- 4.) **Drassói tavaszi buza**, Plombozva 80 kilós zsákokban, 100 kiló 8 forint.
- 5.) **Fejér csillagsfűrt**, Plombozva 100 kilós zsákokban, 100 kiló 8 forint.
- 6.) **Lóbab**, Plombozva 100 kilós zsákokban, 100 kiló 8 forint.
- 7.) **Opium mák**, fehér, zárt toku, óriás, 5 kilós postaszák 5 forint.
- 8.) **Richter-féle Imperator burgonya**, 100 kiló 5 forint.
- 9.) **Paulsen-féle kék óriás burgonya**, 5 kilós postaszák 1 forint.
- 10.) **Nonplusultra kövér csemege-sajt**, 4 kilós postacso-mag 3 forint.

Árak Alvinczen. — Küldés utánvétellel. — Zsákok belemérve nem számíttatnak.

GRÓF TELEKI ARVÉD

drassói uradalma in'özösége,

Alsófehérmegye, u. p. Szerdahely.

207 (3—10)

VALÓDI

MEDICINAL COGNAC

F. CURVOASSIR & CURLIER FRERES

COGNACBAN.

(Alapított 1828. évben.)

Kapható Kolozsvártt:

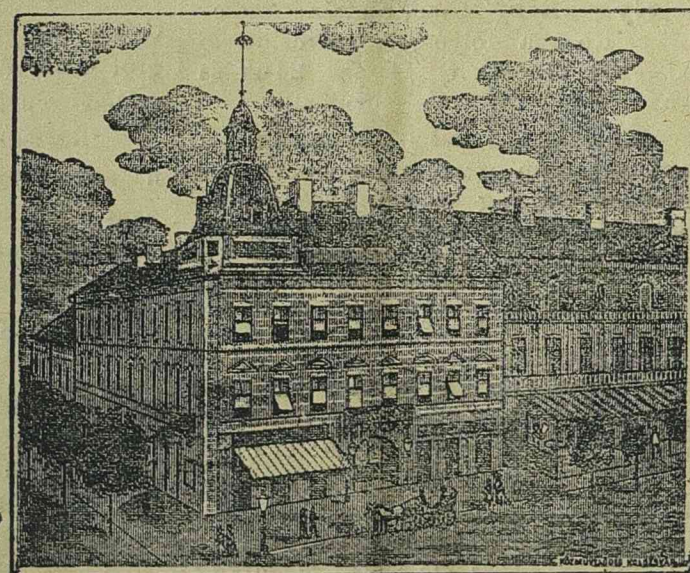
D. Hintz (Palóczy) gyógyszer-tárában.

208 (5—6)

Kolozsvár főtere egy szép épülettel gazdagított a régi „Pannónia” vendéglő egész újonnan történt kiépítése által. Ez épült ma mind kívülről, mind belülről a modern igényeknek minden tekintetben megfelel és

„KÖZPONTI SZÁLLODA”

cím alatt a figyelmével minderre kiterjedő tulajdonos NAGY GÁBOR vezetéke alatt áll.

Az utazók és vendégek kényel-mére modern berendezésű vendéglőben mindenről gondoskodva van. Külön termek kisebb nagyobb társas összejövő-telekre, bankette, dísz terem nagyobb ünnepe-lyekre. Az utazók részére kényelem-mel berendezett vendégszobák vannak. Az árak ez elsrangú vendéglőben szólók. A kiszolgálás kiváló. A város minden részébe telefon összeköt-tetése van.

182 (6—7)

Az erdélyrészi

Magyar Jelzálog hitelbank r. t.

Kolozsvártt,

Belső-utca 3. (Nemzeti szálloda mellett.)

Rendkívül előnyös

törlesztési kölcsönöket nyújt

földbirtokra és házra,

lege'nyő ebb feltételek mellett, a fél tetszése szerinti törlesztési időtartammal.

A kölcsön bármikor visszafizethető.

Különösen ajánlatik magasabb kamatozású kölcsönök convertálása, mely díj- és illetékmentesen eszközöltek.

Városoknak és községeknek legolcsóbb községi kölcsönök adatauk.

Záloglevelek napi árfolyamon FOLLY VICTOR bank-és pénzváltó üzletében és az intézetnél kaphatók.

227. (3—26)

Az igazgatóság.

50 év óta sikerrel használtatik.

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítatlanságokat eltávolít biztosan az

ESZÉKI SPITZER KENŐCS

és az

ESZÉKI SALVATOR SZAPPAN.

Valódi minőségben csak a

DIENES J. C.-féle gyógyszer-tárban. Eszéken, Felsőváros.

1 téglly Spitzer kenőcs . . .	35 kr.
1 üveg mosdóvíz . . .	40 kr.
1 darab Salvator szappan . . .	50 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 színben	50 kr. és 1 frt.

Figyelemztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kéretik a t. cz. közön-ség csakis Dienes-féle Eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.

237. (2—12)

Birtokot keresek

megvételre

40,000 frttól 150,000 frt értékig.

Részletes ajánlatokat kérek alábbi címre:

N. NALÁCZY GEJZA,
Kolozsvár, Belmonostor-utca 6. sz.

240. (2—3)

Szép és divatos
Hölgy-felöltő különlegességek,

ugymint:

esőköpenyek, Jaquettek, vállgallérok, Cäpek stb.

Miután bevásárlási utamból hazaérkeztem, a legkényesebb izlésnek megfelelően, a legdusabb választékban és a n. é. közönség által jól ismert elveimnél fogva

a legjutányosabb árak mellett,

NŐI-DIVAT ÜZLETEMBEN,

a Belmagyar-utca sarkán, a „Központi szálloda” alatt,

már is kaphatók.

Ezekről a n. é. közönség minél számosabb saját meggyőződését kérve, vagyok

teljes tisztelettel

WETTENSTEIN MARI.

206. (5—5)

Megérkeztek

a legujabb párizsi és berlini modellek, női felöltők, divat kelmék, selymek és diszek
a közelgő tavaszi idényre.

Mérték után készülnek a legjobb **francia** és **angol** szabás szerint

Jaquettek, köpeny és mantillok.

A legizlésesebb kivitelű **ruhák** már

25 forinttól kezdve. — 100 darab esőköpeny 5 forinttól kezdve.

Rendes Szidor és Testvére, ezelőtt Gajzágó István női divat, vászon, confectió áruháza.

— Alapított 1862-ben. —

241. (3—x)